

Nationell informationsstruktur 2016:1

Bilaga 9: Terminologibindning till nationellt
fackspråk

Inledning

Denna bilaga listar de koder som ingår som Snomed CT-urval för typer av *Samband* och *Deltagande*, föreslagna koder för status för *Observation* och *Aktivitet* samt en översiktlig tabell för koppling mellan nationell informationsstruktur och nationellt fackspråk.

Koder för typer av Samband och Deltagande

De specifika relationer som identifieras i de tillämpade begreppsmodellerna hanteras i de tillämpande informationsmodellerna genom informationsklasserna *Samband* och *Deltagande*. Genom att beskriva och rita ut mellan vilka informationsklasser som det finns relationer i form av samband eller deltagande och ge varje relation ett kodat värde blir det möjligt att illustrera funktionaliteten på ett sätt som också är maskinläsbart elektroniskt. Sambands- och deltagandekodverk finns som urval i den svenska versionen av Snomed CT. Vid behov av nya kodade värden för samband eller deltagande ska dessa behov rapporteras till Socialstyrelsen. Kodverken utgörs av begrepps-id:n (koder) och svenska rekommenderade termer från Snomed CT.

- Samband.typ för hälso- och sjukvården motsvaras av Snomed CT-urvalet ”Urval sambandstyper hälso- och sjukvård” med urvals-id 53371000052106.
- Samband.typ för socialtjänsten motsvaras av Snomed CT-urvalet ”Urval sambandstyper socialtjänst” med urvals-id 53381000052108.
- Deltagande.typ för hälso- och sjukvården motsvaras av Snomed CT-urvalet ”Urval deltagandetyper hälso- och sjukvård” med urvals-id 53351000052100
- Deltagande.typ för socialtjänsten motsvaras av Snomed CT-urvalet ”Urval deltagandetyper socialtjänst” med urvals-id 53361000052102.

Vid användning av Snomed CT i ett informationssystem är det ett krav att både leverantör och användare (mottagande organisation) har licens för Snomed CT. Socialstyrelsen tillhandahåller licens för den svenska och internationella versionen av begreppssystemet Snomed CT.

Kodverk för attributet typ i informationsklassen Samband

I beskrivningarna nedan används "uppgift i patientjournal eller personakt" när ett samband kan avse vilken typ av uppgift som helst. I de fallen ett samband kräver en viss typ av uppgift, exempelvis en observation, anges det explicit i beskrivningen. Observera att kodverket inte är uttömmande för alla verksamhetsbehov eller alla angelägenheter.

Specialisering	Namn	Snomed CT begrepps-ID	Beskrivning enligt NI
Båda	består av	5318100005 2105	Ett samband där en uppgift i patientjournal eller personakt är en del av en annan uppgift i patientjournal eller personakt. Exempelvis att ett intyg består av flera observationer och aktiviteter.
Båda	ersätter	5319100005 2107	Ett samband där en uppgift i patientjournal eller personakt ersätter en annan uppgift i patientjournal eller personakt. En uppgift som ersätts är inte längre aktuell. Exempelvis när socialnämnden beslutar om att ett beslut ska upphöra. Därmed ersätts det tidigare tagna beslutet.
Båda	har grund	5320100005 2109	Ett samband där en <i>observation</i> grundar sig på en annan uppgift i patientjournal eller personakt. Exempelvis observationen att patienten har typ 2-diabetes har grund i observationerna att patienten är trött, kissar mycket och har ett förhöjt blodsockervärde.
Hälso- och sjukvård	har villkor	5321100005 2106	Ett samband där en uppgift i patientjournal eller personakt är en förutsättning för en annan uppgift i patientjournal eller personakt. Exempelvis aktiviteten att ta kontakt med närstående har villkor att den ska ske om patienten drabbats av skada.
Båda	har orsak	416083004	Ett samband där en uppgift i patientjournal eller personakt har orsak i en <i>observation</i> . Sambandet indikerar att en observation är anledningen till en annan uppgift i patientjournal eller personakt. Exempelvis att en blindtarmsoperation har orsak i observationen akut appendicit eller att en hosta har orsak i en övre luftvägsinfektion.
Båda	refererar till	5322100005 2103	Ett samband där en uppgift i patientjournal eller personakt pekar på en annan uppgift i patientjournal eller personakt. Detta är ett övergripande samband som framförallt syftar till att visa vilken av uppgifterna som refererar till en annan och vilken som blir refererad till. Exempelvis att aktiviteten "utlämnande" refererar till det dokument som ska lämnas ut.
Båda	verkställer	5323100005 2101	Ett samband där en <i>aktivitet</i> verkställer, helt eller delvis, ett <i>beslut</i> eller en annan <i>aktivitet</i> . Aktiviteten som verkställs kan exempelvis vara planerad eller önskad. Exempelvis att den utförda aktiviteten matlagning verkställer den planerade aktiviteten matlagning.
Båda	är resultat av	5324100005 2107	Ett samband där en uppgift i patientjournal eller personakt är ett resultat av en annan uppgift i patientjournal eller personakt. Exempelvis är ett systoliskt blodtryck resultat av aktiviteten blodtrycksmätning.

Kodverk för attributet typ i informationsklassen Deltagande

I beskrivningarna nedan används en part när ett deltagande kan avse vilken part som helst. I de fallen ett deltagande kräver en viss typ av part, exempelvis en person, organisation eller resurs, anges det explicit i beskrivningen. Observera att kodverket inte är uttömmande för alla verksamhetsbehov eller alla angelägenheter.

Specialisering	Namn	Snomed CT begrepps-ID	Beskrivning enligt NI
Båda	ansvarig	53281000052102	En <i>person</i> som har det huvudsakliga ansvaret i en viss situation. Deltagandetyper ansvarig behöver inte peka mot den part som faktiskt och huvudsakligen står för genomförandet, utan pekar mot den part som är ytterst ansvarig. Ansvarig behöver nödvändigtvis inte närvara i själva situationen. Deltagandetyper ansvarig kan sammanfalla med deltagandetyper utförare i de fall en part själv har huvudansvaret i en viss situation; i så fall behöver inte ansvarig explicit pekas ut utöver utförare. Exempelvis en handledare som har delegerat till en AT-läkare att utföra en undersökning eller en verksamhetschef som ansvarar för att en operation äger rum.
Båda	beslutsfattare	53271000052104	En <i>person</i> eller <i>organisation</i> som fattar ett beslut i en viss situation. Exempelvis en nämnd som beslutar om att en brukare har rätt till vissa insatser eller en chefsöverläkare som beslutar om rättspsykiatrisk tvångsvård.
Båda	deltagare	53251000052105	En part som deltar i en viss situation där det inte specificerats på vilket sätt deltagandet sker. En deltagare kan både delta aktivt och passivt. En deltagare behöver inte nödvändigtvis närvara i situationen som avses. Deltagare är den mest generiska av alla deltagandetyperna och kan användas i de fall ett deltagande inte kan anges mer specifikt.
Hälsa- och sjukvård	den som signerar	53291000052100	En <i>person</i> som påför signatur i syfte att styrka riktighet och säkerställa spårbarhet av en uppgift. Information i en patientjournal kan vara dokumenterad, men behöver inte vara signerad. Det är först vid signeringen som riktigheten i innehållet styrks.
Hälsa- och sjukvård	donator	105455006	En <i>person</i> vars biologiska material tillvaratas i en viss situation. Exempelvis en blodgivare som lämnar blod.
Båda	författare	53321000052107	En <i>person</i> som skapar information i patientjournal eller personakt och som ansvarar för dess innehåll. Notera att den som registrerar informationen från annan källa, exempelvis en medicinsk sekreterare som transkriberar ett diktat, inte är författare.
Båda	informationslämnare	53311000052104	En part som lämnar information om en vård- och omsorgstagare till en annan part. Exempelvis en anhörig som lämnar information till hälso- och sjukvården eller en sakkunnig som lämnar information om egenskaper hos en brukare. Även resurser kan lämna information, exempelvis en pulsoximeter som lämnar information i form av observationer av syremättnad och puls.
Båda	Informationsmottagare	53301000052101	En part som tar emot information om en vård- och omsorgstagare från en annan part. Exempelvis kan en anhörig ta emot information om en patient från hälso- och sjukvården eller polisen kan ta emot information om en brukare från socialtjänsten.

Specialisering	Namn	Snomed CT begrepps-ID	Beskrivning enligt NI
Hälsa- och sjukvård	registrerare	53331000052109	En <i>person</i> som nedtecknar information i patientjournal från en annan källa, exempelvis från diktat.
Båda	utförare	53261000052108	En part som faktiskt och huvudsakligen står för genomförandet i en viss situation. Exempelvis en AT-läkare som utför en undersökning under överinseende av en handledare (som deltar som ansvarig), eller en enskild verksamhet som utför ett uppdrag beslutat av en nämnd.
Båda	vittne	53341000052103	En <i>person</i> som bevittnar en situation utan att på annat sätt medverka. Exempelvis en person som agerar som vittne vid kroppsvisitering i samband med psykiatrisk tvångsvård.
Hälsa- och sjukvård	det som produceras		En <i>resurs</i> som framställs, tillvaratas eller extraheras i en aktivitet. Med detta avses att resursen genom aktiviteten blir tillgänglig som en separat entitet. Exempel på produkter är blod, organ eller vävnad som kan tillvaratas exempelvis vid blodtappning eller vid kirurgiska ingrepp. Ett annat exempel är alkoholhaltig dryck som beslagtagits inom tvångsvården.
Hälsa- och sjukvård	objekt		Det huvudsakliga föremålet för en aktivitet eller observation. Exempelvis deltar resursen laboratorieprov som objekt kopplat till en observation som innehåller resultatet av en laboratorieanalys.
Båda	det som används		<i>Resurs</i> som deltar i en aktivitet, antingen genom att den förbrukas eller som en återanvändningsbar resurs. En resurs som förbrukas kan till exempel vara ett läkemedel. En resurs som återanvänds kan till exempel vara en magnetresonanskamera.
Båda	den som efterfrågar		<i>Person</i> eller <i>organisation</i> som efterfrågar något från en annan part, exempelvis en framtida aktivitet eller ett beslut om en framtida aktivitet. Exempel: chefsöverläkaren efterfrågar hos förvaltningsrätten ett beslut om den önskade aktiviteten att rättspsykiatriskt få vårda en patient inom öppenvård.

Koder för attributet status i informationsklasserna Observation och Aktivitet

Observera att koderna nedan är exempel på kodade värden som kan användas. De kodade värdena är inte uttömmande för alla verksamhetsbehov eller alla angelägenheter.

Kodade värden för attributet status i informationsklassen Observation

Specialisering	Namn	Snomed CT begrepps-ID	Beskrivning enligt NI
Båda	känd förekomst	410515003	Kan användas för observerade tillstånd
Båda	mål	410518001	Kan användas för måltillstånd
Häls- och sjukvård	i riskzon för	410519009	Kan användas för risktillstånd

Kodade värden för attributet status i informationsklassen Aktivitet

Specialisering	Namn	Snomed CT begrepps-ID	Beskrivning enligt NI
Båda	planerad	397943006	Kan användas för planerade aktiviteter
Båda	utförd	398166005	Kan användas för utförda aktiviteter

Terminologibindning mellan NI och nationellt fackspråk

För en översiktlig vägledning av hur NI och nationellt fackspråk kan användas tillsammans se nedanstående tabell.

Kodverk	NI Attribut 1	NI Attribut 2
ICD-10-SE	Observation.värde	Vid behov av typ av diagnos anges detta med Snomed CT i Observation.typ
ICF/ICF-CY	Bedömningsfaktor, kategori och värde i Observation.värde	
Snomed CT från hierarkin Kliniskt fynd	Observation.värde	
Snomed CT från hierarkin Observerbar företeelse	Observation.typ	Mätvärde och måtenhet (exempelvis 184 cm) anges i Observation.värde
KVÅ	Aktivitet.kod	
Snomed CT från hierarkin Åtgärd	Aktivitet.kod	
KSI	Aktivitet.kod	